

misji Kościoła lokalnego. Kończy się ten rozdział błyskawiczną lekturą tekstów Konstytucji o Liturgii Świętej, które przypominają Kościołom lokalnym, aby były żywym świadectwem Chrystusa Zmartwychwstałego w Duchu Świętym dla dzisiejszego świata.

Rozdział piąty jest jakby podsumowaniem całego bogatego materiału, który Autor daje nam do przemyślenia. W bardzo ciekawym słowniku biblijno-liturgicznym, przedstawia się tu, kim rzeczywiście Pan jest, jak się Go określa w liturgicznych tekstach oraz jakie z tego wypływają konsekwencje i postawy. To wszystko ma posłużyć wiernym, aby dzięki łasce Ducha Świętego poprzez celebrację Najświętszej Ofiary z Chrystusem, przez Niego i w Nim, mogli lepiej oddać chwałę Ojcu i poznać moc Jego Zmartwychwstania.

Na koniec pragnę dodać dwa słowa o Autorze. Prof. Tommaso Federici jest profesorem zwyczajnym teologii biblijnej na Pontificia Università Urbaniana. Przeszło 20 lat wykładał także na Papieskim Instytucie Liturgicznym w Rzymie. Jest człowiekiem świeckim. Doradcą Sekretariatu d/s Jedności Chrześcijan, dyrektorem cieszącego się dobrą marką „Euntes Docete”, współpracownikiem „L'Osservatore Romano”, autorem różnych książek i publikacji.

Dobrze byłoby, gdyby omawiana książka mogła trafić szczególnie do rąk duszpasterzy, którzy celebrując Jezusa Chrystusa Zmartwychwstałego, prowadzą Lud Boży do odkrywania nieskończonych bogactw, które ofiaruje nam Ojciec z Duchem Świętym w swoim Synu Jezusie Chrystusie.

Ląd n. Warta

KS. ADAM DURAK SDB

KS. JÓZEF KUDASIEWICZ, *Biblia — Historia — Nauka*, Kraków 1987, dodruk do wyd. II, Wyd. „Znak”, str. 431.

Zaraz we Wstępie do omawianej pozycji Autor zaznacza, że będzie w swojej książce mówić nie tyle o Biblii, historii i nauce, ile przede wszystkim o Biblii. Ona jest głównym przedmiotem i tematem jego zainteresowań. Książka ta zrodziła się z wielkiej miłości do tej jedynej na świecie książki, którą interesują się dziś niemal wszyscy ludzie: uczeni i ludzie prości, wierzący i ateści, ludzie obojętni i fanatycy religijni. I właśnie dlatego, że interesują się nią wszyscy, wypowiadają różne o niej zdania. Zaistniała zatem paląca potrzeba, żeby ukazać Biblię we właściwym świetle i odpowiedzieć na często bardzo dyletanckie oraz pozbawione wszelkich naukowych podstaw sądy i opinie o Piśmie św.

Ks. prof. J. Kudasiewiczowi, znakomitemu bibliście i znawcy tej problematyki, należy się za tę książkę nie tylko uznanie ale równocześnie szczerą i serdeczną wdzięczność. Autor połączył bowiem w tej pracy dwa zasadnicze elementy: wielką swoją erudycję z niezwykle pięknym i przekonującym językiem. Właśnie dzięki tym zaletom czyta się tę książkę z wielkim zainteresowaniem, i z tym przekonaniem, że ona naprawdę coś daje i czegoś uczy. Jak sam Autor zaznacza (s. 14) książka jest próbą dania odpowiedzi na konkretne pytania a także i zarzuty stawiane Biblii. Należy tu podkreślić, że Autor wnioski swoje i argumentację opiera o wszelkie dostępne mu dzieła, a zatem o najnowsze osiągnięcia nauk historycznych, przyrodniczych, archeologicznych i literackich. Jako egzegeta katolicki sięga też po argumenty do Tradycji Kościoła, po wypowiedzi największych autorytetów w tej sprawie (zarówno katolickich jak i akatolickich), odwołuje się do dokumentów soborowych (szczególnie do Konstytucji o Objawieniu) jak również i do encyklik biblijnych, szczególnie ostatnich papieży. To wszystko razem wzięte sprawia, że książka prof.

J. Kudasiewicza stała się betselelem naszych czasów. Wydanie jej w krótkim czasie w nakładzie właściwie 30.000 egz. coś mówi i o czymś świadczy.

Z uznaniem należy odnotować sam układ książki. Część pierwsza zawiera, jak sam Autor to określił „A.B.C.” wiadomości o Biblii. Bez tych wiadomości nie sposób jest zabierać się do czytania Pisma św. Oczywiście, że to „A.B.C.” nie może zawierać wszystkiego, co można by powiedzieć na temat Biblii, bo wtedy przekraczało by to rozmiary książki a ona sama stałaby się encyklopedią wiadomości o Biblii. Autor zatem omawia w tej części to co najważniejsze: mówi o prawdzie biblijnej i o najnowszej hermeneutyce, czyli o sposobie interpretowania tekstów biblijnych (ss. 35—128). Bardzo słusznie Autor podkreśla że Pismo św. to księga która przekazuje nam prawdę, ale przede wszystkim prawdę o zbawieniu. Autorem biblijnym bowiem nie chodziło o przekazywanie prawdy odnośnie zjawisk przyrodniczych, czy kosmologicznych, ale pouczenie religijne: to robić, żeby się zbawić. Już słusznie powiedział kiedyś św. Augustyn, że Pan Bóg przekazując nam treści biblijne nie chciał z nas zrobić matematyków ale ludzi wierzących.

Na specjalne uznanie zasługują uwagi Autora o interpretacji Biblii i podane przez niego reguły interpretacji zarówno literackie jak i teologiczne. Chociaż można się zgodzić z twierdzeniem, że Biblia tłumaczy się sama przez siebie, to niemniej do szybszego i bezbłędnego jej zrozumienia potrzebne jest zastosowanie pewnych reguł interpretacji. Gdyby niektórzy pisarze trzymali się tych reguł, uniknęliby z pewnością wielu błędów i nie naraziliby się na ocenę, że są słabymi znawcami Pisma św.

Dругa część książki (ss. 129—241) choć nosi tytuł „Biblia na cenzurowanym”, to jednak w zasadzie można ją nazwać bardzo udaną próbą odpowiedzi na pewne zarzuty stawiane dziś Pismu św. Na wszystkie zarzuty nie da się nigdy odpowiedzieć. Trzeba wybrać najważniejsze. I to właśnie uczynił w tej części swej książki ks. prof. Kudasiewicz. Egzegeza radykalna od wielu lat (choć dziś już odstępuje od tych zarzutów) stawiała tezę, że Biblia jest księgą zapożyczoną i że zawiera mity. Jest zatem w pewnym sensie kopią babilońsko-assyryjsko-egipskich mitów. Czy tak jest w rzeczywistości? Ks. Kudasiewicz stwierdza, że zasadniczym błędem pisarzy, którzy tak twierdzą, jest to, że wspominają o podobieństwach Biblii do dokumentów pozabiblijnych, „a zupełnie milczą o różnicach, choć są one jeszcze większe” (s. 166). Właśnie te różnice przemawiają za oryginalnością i autentycznością Biblii.

Jeśli chodzi o problem mitów, którym Autor poświęca bardzo wiele miejsca (ss. 203—223), należy za nim stwierdzić, że „autorzy biblijni posługują się niekiedy językiem mitu, zawsze jednak wyrażają przy jego pomocy historyczną doktrynę zbawienia ... wprzęgli je w pewien sposób w służbę historii zbawienia” (s. 220). Słusznie twierdzą współcześni egzegeci, że „mit jest rodzajem czy formą literacką, która wyraża potrzebę człowieka do poznania bóstwa” (s. 214). Jeśli tak będziemy rozumieć mity, zniknie wszelka obawa na temat autentyczności czy historyczności Biblii.

Trzecia część książki (ss. 253—405) przenosi nas już w świat Nowego Testamentu i ukazuje nam osobę Jezusa Chrystusa, głównie na tle Jego czynów i Jego nauki, której głównym celem jest ukazanie Królestwa Bożego i ułatwienie człowiekowi ostatecznego zbawienia. Ta część jest właściwie wspaniałą odpowiedzią na pytanie kim jest Chrystus i jaka powinna być dziś nasza wobec Jego nauki postawa. Odpowiedź jest krótka i jednoznaczna: dziś człowieka obowiązują etyczne wskazania Jezusa Chrystusa zawarte w Jego kazaniu na górze (Mt rr. 5—7). To jest streszczenie nauczania Jezusa, jako tego który ma władzę i naucza „z mocą”.

Reasumując powyższe oceny należy z uznaniem stwierdzić, że książka ks. prof. Kudasiewicza zasługuje nie tylko na bardzo pozytywną ocenę i na zalecenie jej szerokim rzeszom czytelników ale przede wszystkim

pozwała wszelkim wąpiącym i niezdecydowanym czytelnikom rozmiłować się w Biblii. Tym, których błędne oceny innych uprzedziły do Pisma św. otwiera szeroko oczy na jego nieprzemijające wartości a tych, którzy w ogóle nie znali Biblii wprowadza na drogę poznania Prawdy i bożej nadprzyrodzonej mądrości.

Kraków

KS. STANISŁAW GRZYBEK

UWAGA PRENUMERATORZY!

Prenumerata dwumiesięcznika RUCH BIBLIJNY I LITURGICZNY wynosi:

roczna — 600 zł, półroczna — 300 zł

Cena pojedynczego zeszytu — 100 zł.

Prosimy o wpłacanie prenumeraty za rok 1988 na konto Wydawnictwa.